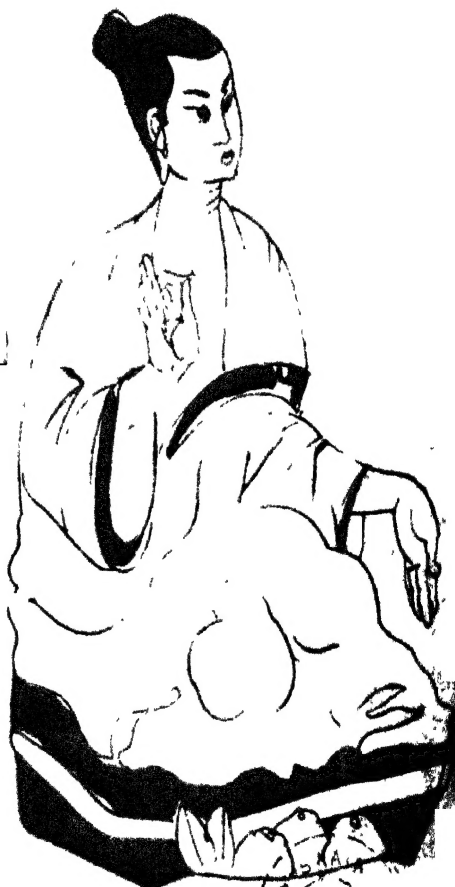

జాషువా రచన

నాగార్జున సాగర్

అంకితముగా వ్రాసిన
పౌరస్థంబుల, సమాచార శాఖ
ప్రచురించినది

“ఓ నాగార్జున నమ్మి ప్రవేశి.”

ఓ నాగార్జున నమ్మని ప్రవర!

నీ వ్యక్తిత్వం కానీ,

యెన్నో మార్గబద్ధము లంతరించినవి,

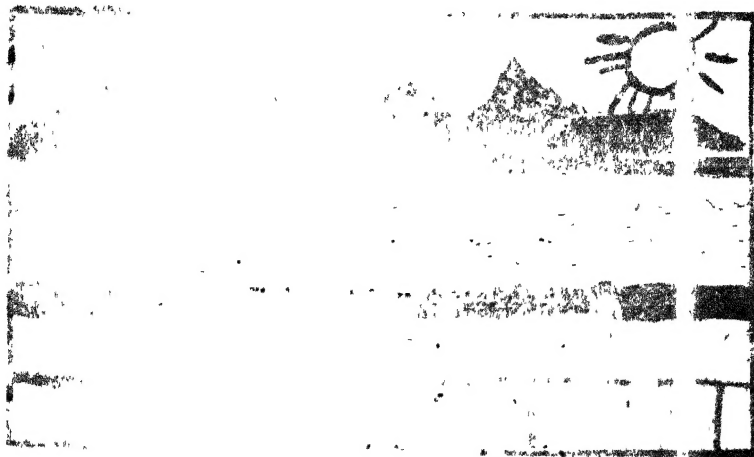
అంధ్రోర్వికా భవత్సత్కళోద్ధానం

విప్పుడు పూచికాచి సువికా లాండ్రంబు సృష్టించి,

మా కానందంబు ఘటించె,

పండినవి నీ యానాటి దీక్షావనర్.

ఉరవళ్ళు బరవళ్ళు ద్రోళ్ళుచు
 ప్రగాఢోర్మిచ్చటా లాస్యసుందరియై,
 చక్కని పిల్లకొల్వలు మహాంధ్రజీవితా
 కోటి వత్సరముల్ శ్యామల నవ్య భూషణముల సరింప,
 బాష్పా కపిశ్వర పూజావిధు లందుకొ
 మ్మ లము కృష్ణావాహినీ మోహినీ !

పుడమిం బావన మాచరింప

కరుణాపూర్ణుండు శ్రీ కాక్యపింహుడు జన్మించె

నఖండభారతికి, దివ్యుల్ మెచ్చ,

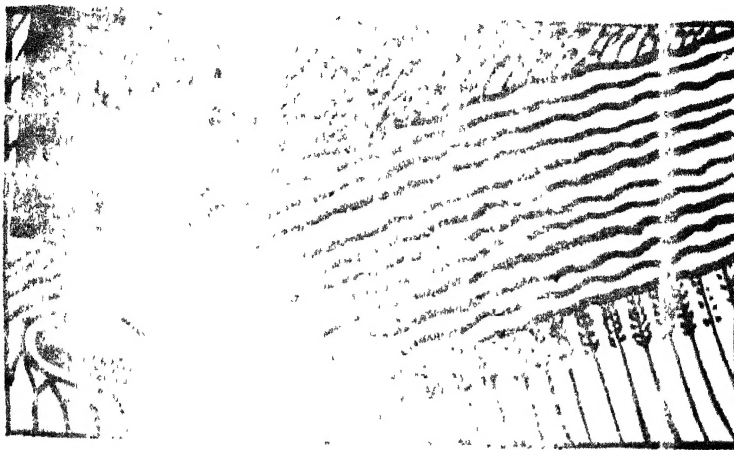
లోకంబులో నుడిగెనా హింస

అహింస మేల్కొనె శుభంబొప్పారె

స్వాతంత్ర్య భాసుడు క్రొన్నవ్వల నుద్భవించె

సుఖకాంతుర్ నిందె దేశంబుననా

ఘన నాగార్జున సాగరంబు వెలసెన్
 గంగమ్మ కల్పించి,
 యెడిన శ్రీశ్రీల నిద్ర మేల్కొలిపె
 పండించెన్ సువర్ణంబు,
 చక్కని ప్రాజెక్టులు నిక్కె,
 దేశము సుఖిక్షంబై ప్రకాశించె,
 బుద్ధుని శిష్యువని పాద పద్మముల యందుం
 బుణ్య మెంతున్నదో ।

కృమతా విచ్చిన

వేయి రేకుల దశశ్కంజాత

మాండ్ర ప్రదేశము నం

దిప్పటి పల్లెనాటి ప్రజ లైశ్వర్యంబు వీడించి

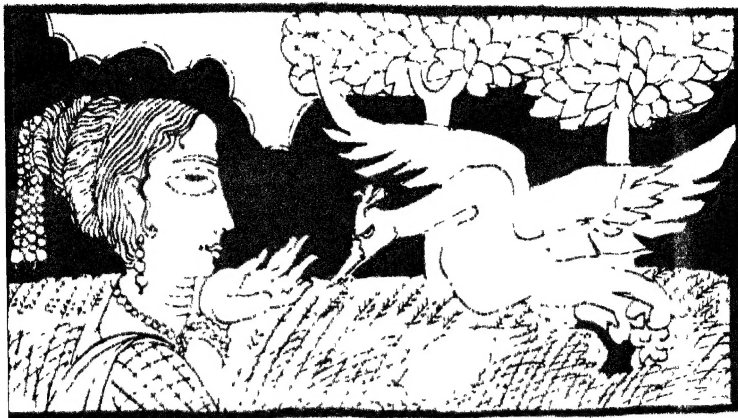
ఘంటము చేపట్టుము

నైషధ ప్రముఖ నానా కావ్య నిర్మాతృ వంద్రమ :

శ్రీనాథ మహాకవి :

దొరక వన్నా నీకు జొన్నన్నముర్

అంగడి యూరలేమ,

వరియన్నము లేదు

కుచిత్యమేమిలే

దంగన లింపు లేరన్నచు నవ్వుడు వల్కి-తి

విప్పుడందువా

అంగన లంద రిందు దమదుంతులుగా

ఃరియన్న మంతయుం బంగరు బువ్వగా బలికి

వ్రాయవె నైషధ కావ్యముల్ కవీ:

కలనాదంబున

నందికొండ శిఖరాగ్రం బెక్కి

కృష్ణావగా జల ముహ్సాంగి

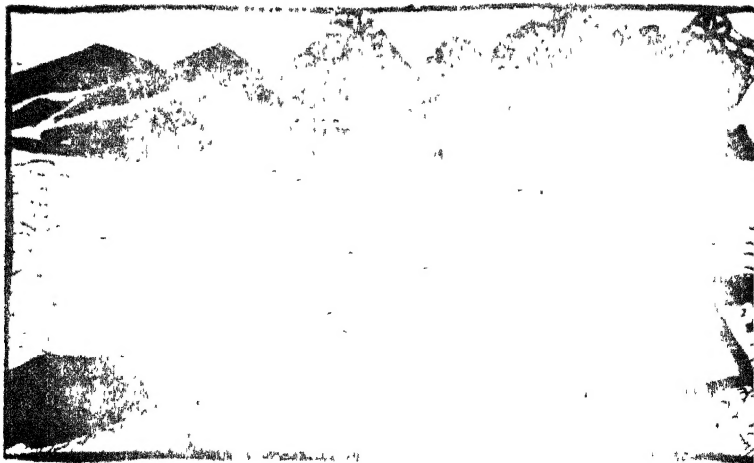
తెలుగు భూముల కభీష్టంబుల్ ప్రసాదించెడికా

పలుకుర్ నేర్పితి నంచు దిట్టితివి

మా పల్నాటి గడ్డకా

భకాభళి : నీ నవ్వి న నాపచే నివురు

జాగ్వాపంతులం బందెడికా

అదిచల్లారని జ్యోతి,
 ప్రోజ్వలిత మాయా మానినీ గర్భసంపద,
 సిద్ధార్థ మహావతార మిది
 నావాసంబు గావించుకొన్నది
 పెక్కేడుల నాటి నిద్రిత మహా నాగార్జునాచార్య
 నభ్యుదయశ్రీ వెలిగ్రమ్మచున్,
 నవయుగంబున్ ధన్యమున్ జేయుచున్

మణిభూషణ్, మణిపాదముల్ విడిచి,

సామ్రాజ్యంబు వోనాడి,

దారుల నన్యనము స్వీకరించిన

నరేంద్రుం డీ నగం బిందు,

ప్రత్యంబు మధ్యంబున గోచరించెడివి,

బ్రహ్మాండం బహింసా పరాయణమై

పాదము లాశ్రయించె

నిది పుణ్యక్షేత్ర మాంధ్రాకిన్

వీరవమైన యగ్గిరి వనీ వనసూముల నుండి

దివ్య శంఖారవ మొందు

స్తూప శిథిలాగ్రముల న్నినదించు చుండు,

సంసారదవాగ్ని తప్తలకు

శాంతి ఘటించుచు

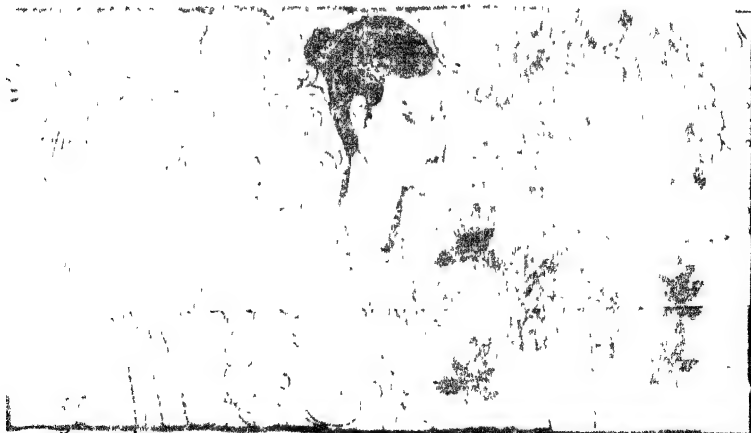
నిద్రపోవుచున్నా రవరాదు

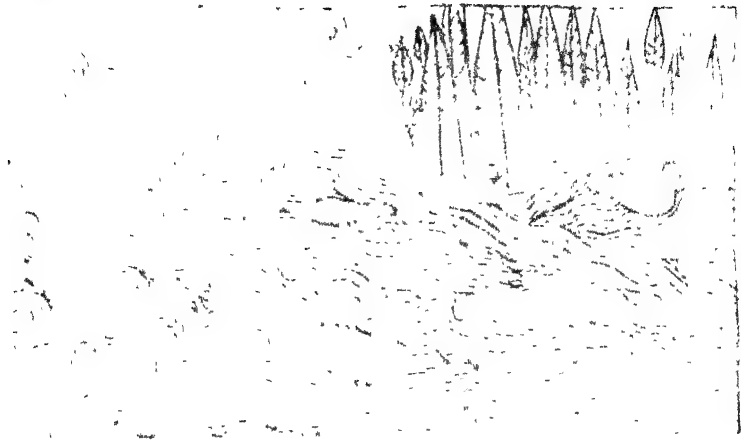
భిక్షవులు నాడును నేడును బౌద్ధబోధకుల్

నాగాద్దనాచార్య నయనద్వయము నుండి,
 జన్మించె సౌభాగ్య సాగరంబు
 బ్రహ్మనాయని చిత్త పద్మంబు వికసించు
 మదయించె హరిజనా భృగదయనంద్య
 వర్ష పంచకరత్న పథక కల్పక మందు
 చిగురించె నగర సంక్షేమశాఖ
 ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నాశ్లేష మొనరింప
 నేతెంచె రసవాణి కృష్ణవేణి
 అక్షరాక్షర మధురస న్యందు లగుచు
 కూయచున్నవి సుకవితా కోకిలములు
 తెలుగు గద్దె ప్రజాభీష్టములు ఘటించి,
 ప్రజలు గావుత మయుత సంవత్సరములు

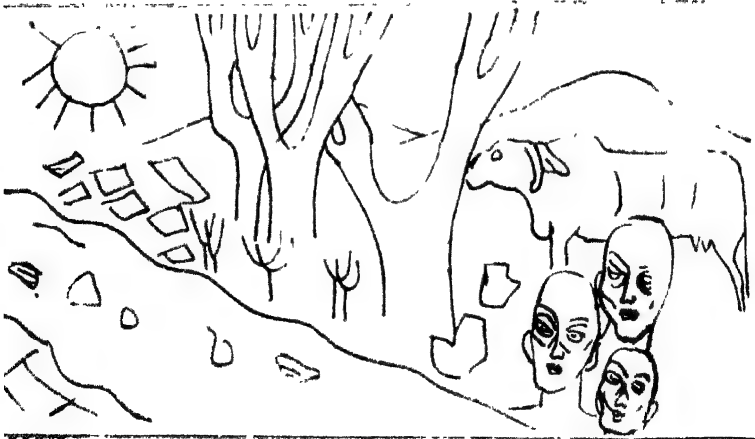

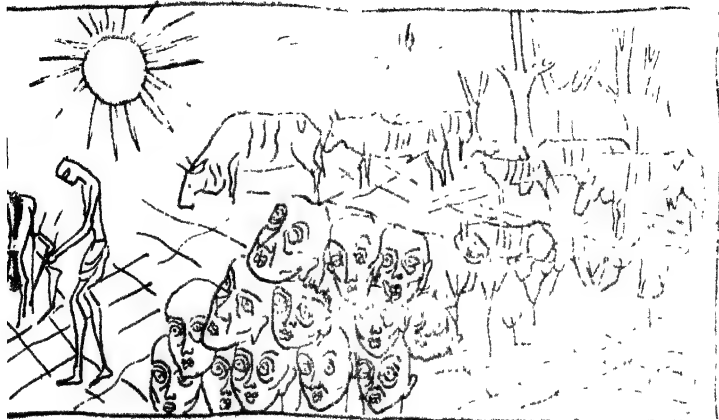
ముంబా పురీ రాష్ట్రమున వశ్చిమంబుగా
 పాయకట్టున సముద్రవము నంది
 ఉపనదీ నఖులు చేయూత నీయగ సాగి
 కడలి రాయని మీద కన్నువేసి
 అడుగు వారలకు లేదనక దాహముదీర్చి
 కరువు కొటకముల కాలరాచి
 పదియు రెండేండ్ల యౌవనము జొరగవీక
 పుష్కరంబుల నిత్య పూజ లంది
 ప్రతిఫలాపేక్ష లేక భూప్రజల కెల్ల
 తీర్థదానంబు చేయు నదీ మతల్లి
 కడగి నాగార్జునాఖ్య సాగర సమాఖ్య
 నవతరించితి కృష్ణా మహాస్రవంతి :

అన్నమో రామచంద్రా యంచ నల్లాడి
 పరదేశముల కేగి బ్రదుకువారు
 యకర మొక్కటికి మానిక గింజ రాలక
 హరిహరీ యని యంగలార్పు వారు
 పన్నుగట్టుట కిండ్లు వాకిళ్ళు తెగనమ్మి
 వైమీది బట్టితో మసలువారు
 మంతువట్టిన కంకి సురిగి వర్షము లేక
 యెండిపోవగ జూచి యేడ్చువారు
 నీకు దాపున నున్నారు విశ్వయముగ
 నిన్ను కన్నార పీడించి విబ్బరించి
 సంతసించిరి నీకు విచ్ఛలును పూజ
 జరుగు నాగార్జునాదాచ్య సాగరంబి!

తడువున్నాడు క్షేత్రములు కర్షకకోటి
 మానక మేని చెమ్మటలు గురిసి
 కట్టుచున్నాడు సర్కారు వారికి శిస్తు
 లెట్టులో తలలు తాకట్టువెట్టి
 కడుపార మేత చిక్కక శుష్కితాంగమై
 బ్రదుకు చున్నది మాడు పశుగణంబు
 త్రవ్వుచున్నాడు పాతాళ కూప శ్రేణి
 యేదేది బుంగెడు నీటికొరకు
 పాదమూని పిరులు పండించి కష్టముల్
 చెండివేయ నిందు చేరినావు
 పల్లవాటి సీమ ప్రఖ్యాతి గలదమ్మ
 శ్రీ గలటి దొడ్ల పాగరంబు :

వండించు కొందు మిర్వది లక్షలకు మించి

క్షేత్రోరాజముల నీ చెమ్మసోక

ఆకొన్న పేద కాబాకాం దుర్దశల్

కొలగిపోగలవు నీ చెలిమి సోక

కరుణ కొంచెము లేని కరువు బెబ్బలిపండ్లు

రాలిపోగలవు నీ రాకచేత

ఆశోపహతి తప్ప మైన దీనుల చింత

మాసిపోగలదు నీ మైత్రి కతన

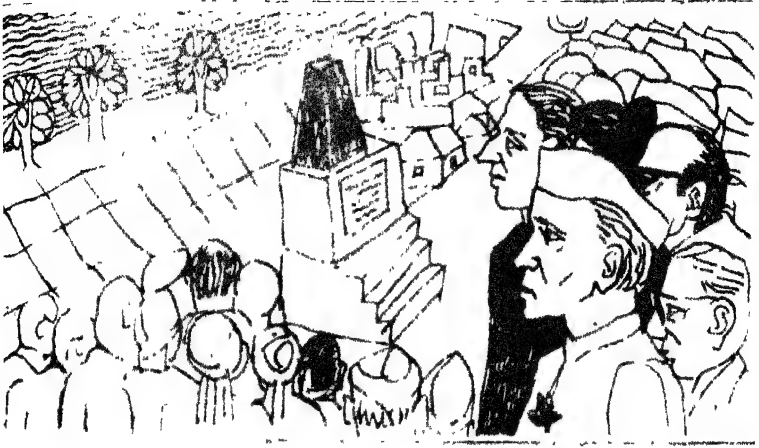
యెన్ని తడముల నుండియో యెదురుచూచి

విలుపుకొన్నాము నిన్ను సాన్నిధ్యమందు

దిగులువాసెను మా కష్ట దినము లెల్ల

చనియే నాగార్జునాచార్య పాగరంబి :

సరవి శ్రుష్టు పునాది వైచి చనియెన్
 జాతి ప్రభుండైన జహ్వరు మంత్రీకుడు
 పంచవర్ణములు మూడై పోయె
 వింకైదు వత్సరముల్ పూర్తిగ నిండులోపల
 మదాంద్రక్షోణి ఆశించు బంగరుపంటిల్ ఫలియించు
 నీ నగము ప్రక్కన్ బుద్ధశిష్యాగ్రణి

మూడై దేండ్ల ప్రణాళికలో ముగిసి
 నీ పుణ్యావ దేశంబు దొక్కాడెన్
 బెక్క-భివృద్ధి సంస్థలును యంత్రాగారముల్ నిక్కె-
 మేల్కొనిన బద్దది జాతి జీవనము,
 సంగ్రామంబులో విల్పి పోరాడం గల్గు
 జవాను శిక్షలకు విద్యార్థుల లేపారెడిన్

సరదేశాలకు చేయిపాచక
 యలభ్యంతైన యంత్రాః సత్వర మిచ్చోట
 తయారు చేసికొను సంస్థారాజముల్ కూర్చు
 యెందరికో జీవనముల్
 చరిత్రనొక యధ్యాయంబు
 బంగారు టిక్షర శోభన్ వెలుగొందు
 విక్రముగ వక్కాణింప నాగార్జునా !

స్థాపించినావు విద్యాలయం కచ్చటి
 నందికొండల యరజ్యముల యందు
 కట్టించితివి పెక్కు కట్టడఁబులు చిహ్న
 రములు చైత్యములు స్తూపముల గములు
 చేర్చించితివి తక్షశిల నలంఘాల వి
 ద్యార్థుల విశ్వవిద్యాలయముల
 కరపినాడవు భిషగ్వరుల కాయుర్వేద
 విద్యా రహస్యముల్ వివిధ గతుల
 యేండ్లు పూండ్లును కడచి పోయినవి గాని
 మాఁపోలేదు నీ యశోమహిమ నేడు
 నీవు పాదంబు మెట్టిన నేల యందె
 కడకు జన్మించె గొప్ప సాగరము బుగ్గ

పులులుం బందులు రేచు రేలు
 వన భూమిల్ నేడు యద్దాల మేడలతో,
 నిర్దపు రాజ మార్గముల తోడన్నిండి
 విద్యుత్తా నిలయశ్రేణుల నేత్రపర్వముగ
 ఆంధ్రీదేవతా మన కోజ్వల రత్నాభరణంబుగా వెలసె
 స్వేచ్ఛా రాజ్య చిహ్నంబుగా

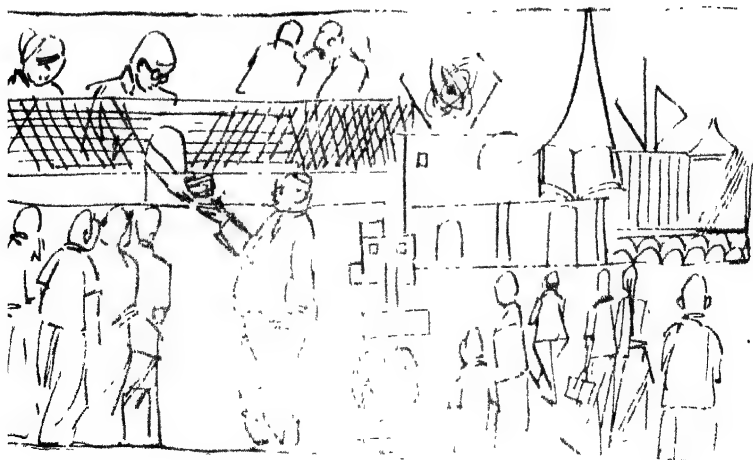

పొదుపు జేసి కొనుట కుదయించినవి పెక్కు

సహకరించు శ్యాంకు అహరహంబు

విద్య నేర్పు బడులు, వేసవేల్త అనూపె

ఊర నూర పెద్ద వారి కొఱకు

ఇరవై రెండు :

ఘన కైలంబును ప్రక్కలించిరి

సౌరంగం బొందు నిర్మించి

రుద్దన శబ్దంబున కృష్ణపీఠునికి

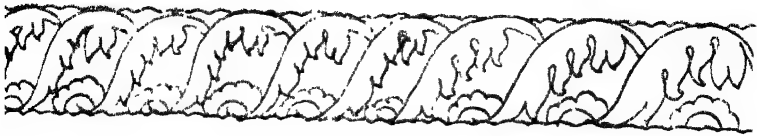
ఆనందంబు గల్పించు.

వర్ణనకు నిమిచ్చిన మానవోత్తముని విజ్ఞానంబు

కీర్తించు చుండును నోరుండని కొండలు

స్మృతసు పండు విల్పిల్పి పీఠించినన్

తలనరు తెల్లవారు భరతశీతి కభ్యుదయంబు

వారి కత్తుల యుగింపుచే బెదరి

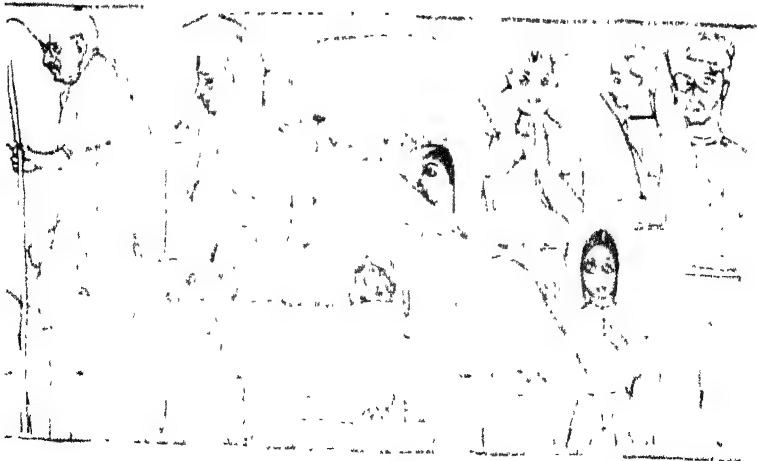
దుర్దశ పాలయి యున్న జాతిలో

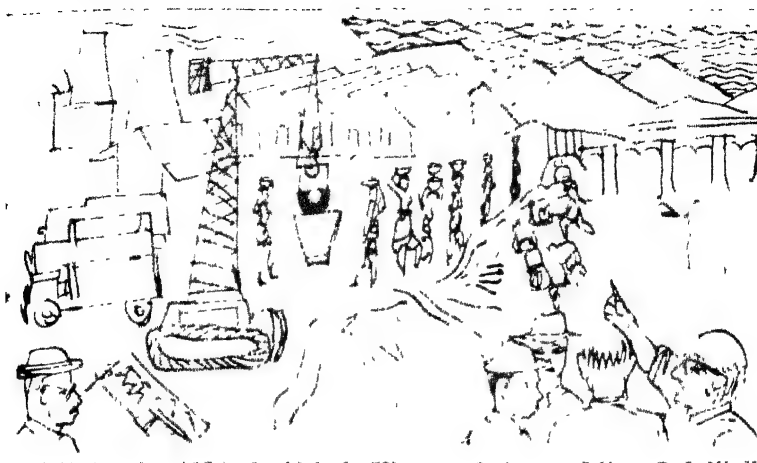
చలనము వించి పౌరుషరుషల్

దరికొల్పిన శాంతిదూత

నీజలములు గ్రోలి దీవెనలు నల్పగ

లేడుగదమ్మ పాగరా !

జల దింజనీర్ల ప్రతిభను

వలసిన పని చేతనిండ ప్రాజెక్టులలో

జల విద్యుద్ద్యంత్రాలయ

ములలో నశ్వరమైన పౌరముల నిర్మితిలో

లోపములెత్తిచూపు

పెనులోభుల మాటల కేమిగాని

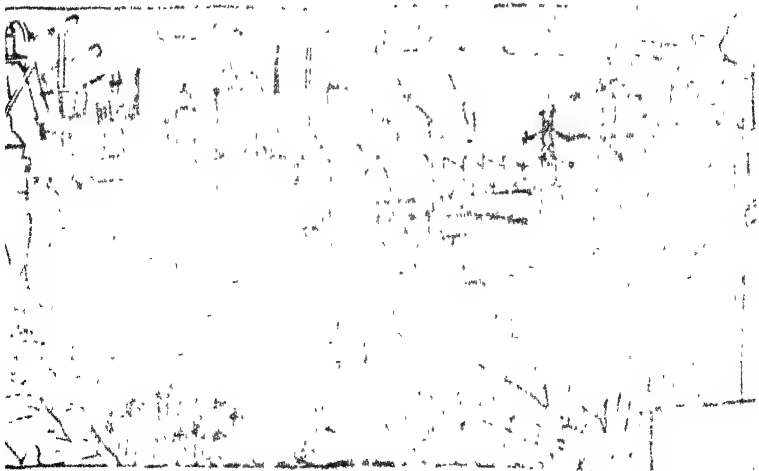
దేశోపకృతుల సహస్రము నముద్రవ మైనవి

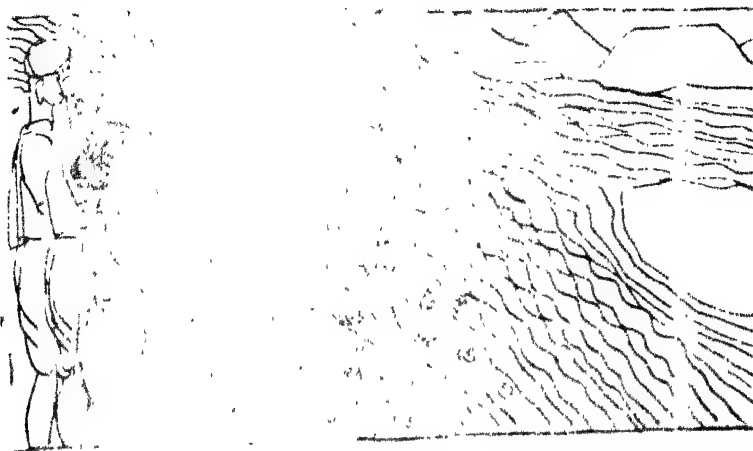
కొత్తకొత్తదీ కావుద

మిర్వదేంద్ర యధికారము నందు స్వరాజ్య గేహ

మీ రూపు వహించె

తీర వాకరోజున కోరిక లాంఛన సోదరా !

నీవాక పాగరంబవయి నిల్పితి

గంగమతల్లి వార్తికిన్ పేవలు చేయు బాధ ముగిపెన్

ఘనమైనది దేశపేన

నీ పావపమైన తోయము లవంబు లభించిన

లక్షభూమలే కా నొకలక్ష జిహ్వలు

సుఖిలవడు పుణ్యము నీకు దక్కెడిన్

విన్నిట విల్పి నీ మధర నీరము గ్రోలు

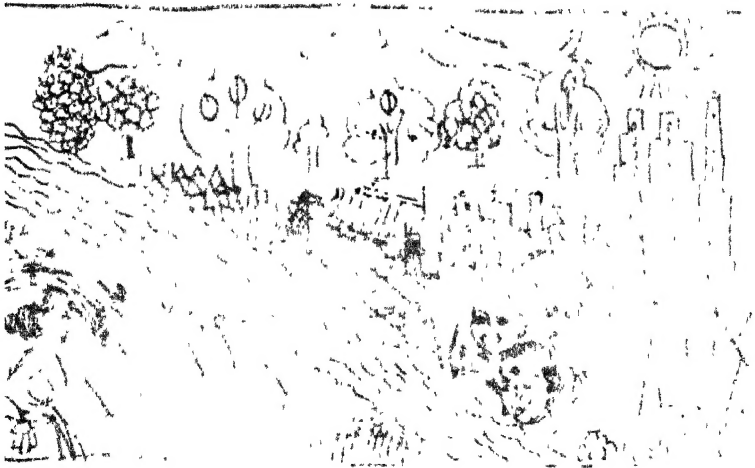
ప్రళాళికెల్ల యింతన్నము బెట్టినా

వయిదు నారగు వర్షము

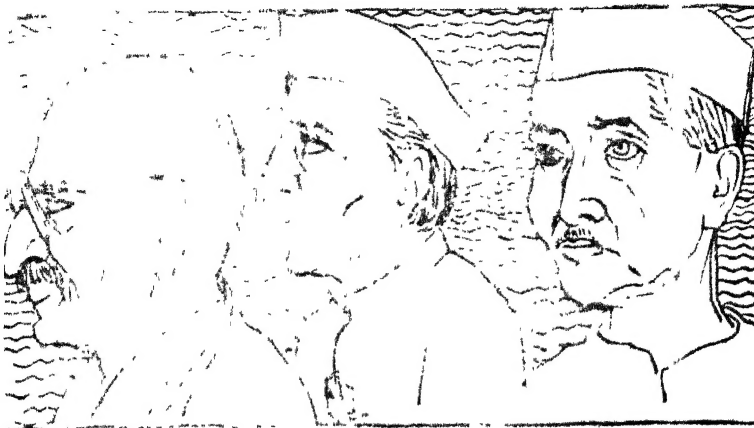
లింకముందు రాసున్న తరాలనాకి సహోదరివై

కడుపార విష్టమృష్టాన్నము బెట్టుమమ్మ

సుఖమబ్బును రాప్త ప్రళాళికంతకున్

ముద్రై.

జనపరువోయె,

శాస్త్రి దివిషత్పుత్ర కేగె,

మహాత్ము డెప్పుడో యవని త్యజించె

జహ్నురుని యాశ్విజ దండము చేతబిడ్డై

మూర్ధవపతి కోమలింబగు హృదబ్జము గల్గిన యిందీరమ్మ

హైందవ ధరణి కుటోన్నతికి

తప్పుక తోడ్పరు దేశ సోదరా:

“2 వేల సంవత్సరాల
 కాల క్రితం ఆద్యా
 నాగార్జునుడు గుప్త
 రింపన పట్టణ
 తూర్పులో నేడు నాగార్జు
 నసాగర్ క్రొత్త
 తీర్థాన్ని ప్రసా
 దించాడు”

ప్రభు

శ్రీమతి ఇందిరా గాంధీ

